

בש"פ 1408/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1408/14

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בע"ח
22415-01-14 מיום 26.1.2014 שניתנה על-ידי
השופטת ד' מרשק-מרום

בשם העורר: עו"ד אלון ארז

בשם המשיבה: עו"ד רחל זוארץ-לוי

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת ד' מרשק-מרום) מיום 26.1.2014 בע"ח
22415-01-14, אשר דחתה חלקית את בקשת העורר לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח
משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי או החוק).

1. העורר הואשם בעבירות של התעללות בקטין, סחיטה באיומים ומעשה סדום (ריבוי עבירות), אשר בוצעו, על-פי כתב האישום, בקטין יליד שנת 1995 (להלן: המתלונן), שהיה שותפו לתא באגף ההפרדה בכלא אופק.

2. ב"כ העורר הגיש בקשה לבית המשפט המחוזי לפי סעיף 74(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, לקבלת מסמכים שונים הנוגעים למתלונן, הכוללים את תיקו האישי והמידעים המודיעיניים על אודותיו בשב"ס; תיעוד פסיכיאטרי ורפואי; תיק אגף הרווחה; הכרעות דין וגזרי דין שניתנו בבתי המשפט לנוער בעניינו של המתלונן, רישומו הפלילי, וכן רשימת מב"דים ותיקים סגורים לגביו.

3. המשיבה מסרה לב"כ העורר חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של המתלונן, רישום פלילי ורשימת תלונות שהגיש. את שאר המסמכים שביקש, סירבה המשיבה להעביר לעיונו של ב"כ העורר.

4. הדיון בבקשת העורר התקיים ביום 26.1.2014 בבית המשפט המחוזי לפני מותב שאינו דן בתיק העיקרי. בית המשפט המחוזי קבע, ראשית, באשר לתיקו האישי של המתלונן בשב"ס, המידעים המודיעיניים, החומר הפסיכיאטרי, הרפואי ותיק הרווחה, כי על ב"כ העורר להגיש בקשה לפי סעיף 108 לחוק, אשר תידון לפניו, ולאחר שיעיין בחומרים, יכריע "בהתאם לרלבנטיות החומרים ואיזון האינטרסים המתבקש". שנית, באשר להכרעות הדין וגזרי הדין, נקבע כי על ב"כ העורר להגיש בקשה לקבלתם בבתי המשפט לנוער שדנו בעניינו של המתלונן, היות והדיונים התקיימו בדלתיים סגורות. שלישית, באשר למב"דים ותיקים סגורים, נקבע כי אלו אינם בגדר חומר חקירה. מכל מקום, לאחר עיון בחומר קבע בית המשפט כי משהוצג לעיון הסנגור "ר"פ ממשי" של המתלונן, אין במב"דים ובתיקים הסגורים כדי להועיל להגנה, ככל שהדברים אמורים בטענות לגבי מהימנותו של המתלונן.

עיקרי טענות הצדדים

5. ב"כ העורר טוען כי יש בחומרים המבוקשים כדי לשפוך אור על מהימנותו של המתלונן, שעדותו היא מרכזית ומצויה בלבת כתב האישום. לטענתו, קיימות אינדיקציות לכך שהמתלונן אינו מהימן, בין היתר, כעולה מהודעות סוהרי שב"ס בנוגע לתלונות הרבות שהגיש ובהתחשב בעובדה שהמתלונן לוקח תרופות הניתנות לחולים ב"פסיכזה". לטענת ב"כ העורר, שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו כי עליו להגיש בקשה לפי סעיף 108 לחוק, באשר החומרים הפסיכיאטריים והרפואיים מצויים כבר בידי המשיבה והעברתם אינה מצריכה הוצאת צו לצדדים שלישיים. לחלופין, שגה בית המשפט בקביעתו כי הבקשה תידון לפני מותב שאינו דן בתיק העיקרי. ב"כ העורר טען עוד כי לא היה מקום להפנותו לבתי המשפט לנוער אשר דנו בעניינו של המתלונן, נוכח חשיבות קביעותיהם באשר לאופיו של המתלונן ומהימנותו, ובייחוד כאשר חומרים אלה מצויים כבר בידי המשיבה. נוסף על האמור טען ב"כ העורר כי לתיקים הסגורים ולמב"דים עשויה להיות רלוונטיות רבה להגנתו של העורר, בייחוד על רקע העובדה שהמתלונן הוא "שור מועד", שהורשע עד הגיעו לגיל 17 ב-23 עבירות שונות. בהקשר זה צוין כי המשיבה עצמה מייחסת חשיבות לחומרים אלה, כעולה ממנהגה לבדוק את הרישום הפלילי של עדי הגנה ושל מפקחים מוצעים לנאשמים הנתונים בתנאי שחרור מגבילים.

6. המשיבה טוענת מנגד כי יש לדחות את הערר. החומר הפסיכיאטרי, תיק הרווחה ותיק השב"ס, חומרים חסויים

המה, וככאלה אינם מהווים "חומר חקירה". עם זאת, נוכח ויתורו של המתלונן עצמו על החיסיון לגבי חומרים אלה, מסכימה המשיבה כי אלו יבחנו על-ידי בית המשפט המחוזי לפי סעיף 74 לחוק. המשיבה ציינה כי דברים אלה אינם חלים על דרישת ב"כ העורר לקבלת חומרים מודיעיניים מהשב"ס וככל שתוגש בקשה מצדו לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי, תגיב המשיבה בהתאם. לגישה, משנמסר גיליון הרשעותיו הקודמות של המתלונן, אין לעורר צורך של ממש בהחלטות השיפוטיות הספציפיות שעומדות בבסיס גיליון הר"פ האמור. גם באשר לתיקים הסגורים והמב"דים, סבורה המשיבה כי לנוכח הוראותיו של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981, אין להעטר לדרישת העורר, ומכל מקום, בית המשפט המחוזי עיין בחומרים ומצא שאינם רלוונטיים להגנתו.

דיון והכרעה

7. כדי שלא לעכב את המשך ניהול המשפט, החלטה זו תתייחס לדרישת העורר לקבלת החומר הפסיכיאטרי; תיק הרווחה; תיק השב"ס; המידע המודיעיני בשב"ס והכרעות הדין וגזרי הדין. באשר לעיון במב"דים ובתיקים הסגורים - תינתן החלטה בהמשך בנפרד.

8. נוכח הסכמתה של המשיבה בעניין החומר הפסיכיאטרי, תיק הרווחה ותיק השב"ס - בעקבות ויתור המתלונן על החיסיון - מתייתר הצורך לדון באלה בגדרי ערר זה. נרשמה עמדת המשיבה כי היא משלימה עם החלטתו של בית המשפט המחוזי שנטל על עצמו את מלאכת ההכרעה ברלבנטיות של החומרים הללו להגנתו של העורר.

9. בקשר לחומר נוסף שביקש העורר, דינו של הערר להידחות. עניינו של סעיף 74 לחוק בעיון בחומר החקירה. סעיף 78 לחוק - עניינו בחומר סודי - קובע כי "הוראות סעיף 74 אינן חלות על חומר שאי-גילוי מותר או שגילוי אסור לפי כל דין...". החומר המודיעיני בשב"ס, ככל שהוא קיים, היהו חומר סודי, וממילא לא חלות לגביו הוראות סעיף 74. הכרעות הדין וגזרי הדין שניתנו בעניינו של העורר, ניתנו בדלתיים סגורות בבית המשפט לנוער, ומשכך אף הם אסורים לפרסום ומהווים חומר סודי כמשמעו בסעיף 78 הנ"ל (ראו: סעיף 9 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 וסעיף 70(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984). שלא כטענת ב"כ העורר, מן העובדה שהחומר מצוי בידי המשיבה עדיין אין להסיק כי מדובר בחומר חקירה (ראו למשל: בש"פ 2043/05 מדינת ישראל נ' גד זאבי, פסקה 13 (15.9.2005)).

10. ברם, לא אלמן ישראל. אשר לחומר המודיעיני, עדיין פתוחה הדרך לפני העורר לנקוט בדרך המותווית בסעיף 108 לחוק, כפי שקבע בית המשפט המחוזי. בעניין זה, דומני כי הצדק עם העורר בטענתו, ובנקודה זו הסכימה גם המשיבה, כי המותב המתאים לדון בבקשה לפי סעיף 108 הוא המותב הדין בתיק העיקרי. בבוא המועד, המותב שידון בתיק יוכל להתרשם מן העד, מעדותו, וממכלול החומר שלפניו, לשקול את צדדיו השונים של העניין מנקודת מבטם של כל השותפים בהליך הפלילי וליתן החלטה מושכלת.

11. בנוגע להכרעות הדין וגזרי הדין, כאמור בהחלטת בית המשפט המחוזי, יכול העורר לפנות לבתי המשפט השונים שדנו בעניינו, על מנת שיכריעו בשאלת הסרת החיסיון לשם מסירת החומר המבוקש, כפי שקבע הנשיא א' גרוניס בעניין דומה (בש"פ 4747/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (26.10.2011)):

"חומר זה, כל עוד לא הוסר איסור הפרסום לגביו, אינו מהווה חומר חקירה בו רשאי העורר לעיין לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי... השאלה אם יש להתיר את פרסום החומר אינה אמורה להתברר לעת הזו במסגרת בקשה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. זאת ולו מן הטעם כי ביסוד איסור הפרסום עומדים מספר שיקולים, בהם פרטיותם של גורמים שונים. כוונתי היא בעיקר לפרטיותו של המתלונן (כנאשם בהליך הפלילי נגדו) אך גם לפרטיותם של צדדים שלישיים (למשל עדים קטינים שהעידו בהליך שהתנהל בפני בית המשפט לנוער). ברי, כי בית המשפט לנוער הוא הערכאה המסוגלת לברר בצורה המיטבית ביותר, האם מגוון השיקולים הרלוונטיים הנוגעים, בין היתר, לעדים שהופיעו בפניו, מצדיקים את התרת איסור הפרסום או שמא יש בהם כדי להטות את הכף לטובת אי הסרת האיסור".

לפני העורר פתוחה אפוא הדרך לפנות אל בתי המשפט לנוער בבקשה להסיר את איסור הפרסום.

12. סיכומם של דברים, למעט באשר למותב שידון בבקשה לפי סעיף 108 כאמור, ככל שתוגש, אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי. העורר יוכל לקבל, בהתאם להסכמת המשיבה, את החומר הפסיכיאטרי, תיק הרווחה ותיק השב"ס; בקשה לקבלת המידע המודיעיני בשב"ס צריכה להעשות לפי המסלול המותווה בסעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי, לפני המותב הדין בתיק העיקרי; לגבי הכרעות הדין וגזרי הדין בעניינו של המתלונן, בידי העורר להגיש בקשות מתאימות לבתי המשפט לנוער שדנו בעניינים הללו; באשר למב"דים ולתיקים הסגורים, תינתן, כאמור, החלטה בנפרד.

ניתנה היום, כ"א באדר ב' התשע"ד (23.3.2014).